

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-08-14

Diarienummer 4659/20

Handläggare

Maria Sahl/Trafikkontoret/GBGStad

Telefon: 031-368 26 08

E-post: maria.sahl@trafikkontoret.goteborg.se

Framsättesplacering vid resor med färdtjänst och riksfärdtjänst

Förslag till beslut

I trafiknämnden

1. Trafiknämnden konstaterar att pandemin och smittspridningen av covid-19 är ett sådant ändrat förhållande som utgör skäl för att ompröva villkor avseende framsättesplacering vid resor med färdtjänst och riksfärdtjänst.
2. Trafiknämnden delegerar beslutanderätten att ändra villkor och föreskrifter enligt 12 § andra stycket lagen (1997:736) om färdtjänst och 9 § andra stycket lagen (1997:735) om riksfärdtjänst samt att ändra beslut enligt 37 § förvaltningslagen (2017:900) till trafikdirektören med rätt att vidaredelegera denna. Delegationsbesluten ska anmälas till nämnden.
3. Trafiknämnden justerar ärendet omedelbart.

Sammanfattning

Med anledning av den pågående pandemin och smittspridningen av covid-19 lämnade trafiknämnden den 23 april 2020 (§ 153, dnr 3076/20) uppdrag till trafikkontoret att genast vidta åtgärder som behövs för att minska smittspridning inom serviceresor. Trafikkontoret beslutade den 21 maj 2020 att spärra framsättesplacering för samtliga resenärer. Trafikkontorets beslut överklagades till förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten upphävde genom dom den 6 augusti 2020 trafikkontorets beslut.

Pandemin och smittspridningen av covid-19 pågår fortfarande och trafiknämnden behöver därför ta ställning till hur frågan om framsättesplacering fortsatt ska hanteras.

Trafikkontoret bedömer, främst på grund av trafiksäkerhetsskäl, att det inte är möjligt att mellan framsäten vidta säkerhetshöjande åtgärder i form av skyddsbarriärer/skyddsutrustning för att förhindra smittspridning vid framsättesplacering.

Trafiknämnden bör fatta det principiella beslutet att villkor om framsättesplacering behöver omprövas utifrån de ändrade förhållanden som pandemin och smittspridning avseende covid-19 innebär. Innan beslut om ändring av villkor kan fattas behöver individuella prövningar göras i varje enskilt fall. För en mer effektiv och snabbare handläggning bör trafiknämnden samtidigt delegera själva beslutanderätten till trafikdirektören med rätt att vidaredelegera denna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Trafikkontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Trafikkontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Skäl för att bevilja framsättesplacering är oftast en resenärs svårigheter att ta sig in och ut ett fordon.

Om framsättesplacering inte kan erbjudas kan det innebära att det finns enskilda personer som inte kan resa alls. Trafikkontoret kommer att försöka hitta lösningar och erbjuda andra alternativ för dem som tidigare beviljats framsättesplacering för att de ska kunna genomföra resor i så stor utsträckning som möjligt.

Framsättesplacering ökar risken för såväl färdtjänstresenärer som förare att smittas av covid-19. Det är särskilt viktigt att minska risken att resenärer blir smittade eftersom en stor andel av dem tillhör en riskgrupp för allvarlig sjukdom och död. Vidare har Folkhälsomyndigheten uppmärksammat att förekomsten av covid-19 är särskilt hög bland yrkesgruppen taxiförare

Ärendet

Trafiknämnden ska ta ställning till om pandemin och smittspridningen av covid-19 är ett sådant ändrat förhållande som utgör skäl för att ompröva villkor avseende framsättesplacering vid resor med färdtjänst och riksfärdtjänst. Om nämnden anser att det finns skäl för sådan omprövning ska den även ta ställning till om den ska delegera beslutanderätten att ändra villkor avseende framsättesplacering.

Beskrivning av ärendet

Enligt Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 med mera ska alla verksamheter i Sverige såsom statliga myndigheter, företag, kommuner, kommunala verksamheter, regioner, föreningar och religiösa samfund utifrån rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och smittskyddsläkare säkerställa att de vidtar lämpliga åtgärder för att undvika smittspridning av covid-19 (se de allmänna råden i HSLF-FS 2020:12 och HSLF-FS 2020:31).

Trafiknämnden lämnade uppdrag till trafikkontoret den 23 april 2020 (§ 153, dnr 3076/20) att genast vidta åtgärder som behövs för att minska smittspridning inom serviceresor.

Med anledning av trafiknämndens uppdrag beslutade trafikkontoret den 21 maj 2020 att spärra framsättesplacering för samtliga resenärer. Syftet var att minska smittspridning. De skyddsbarriärer som satts upp i fordonen skulle förlora sin funktion om resenärer placerades i framsätet bredvid föraren och framför barriären.

Beslutet skickades till trafikföretag som utför serviceresor för trafikkontoret, serviceresor, Göteborgs kommun. Ett meddelande med information om det fattade beslutet skickades också till personer som är beviljade framsättesplacering vid färdtjänstresor i Göteborgs kommun. En person som beviljats framsättesplacering överklagade trafikkontorets beslut. Genom dom den 6 augusti 2020 upphävde förvaltningsrätten det överklagade beslutet. Förvaltningsrätten ansåg att det överklagade beslutet inte kan anses vara ett rent verkställande beslut enligt kommunallagen (2017:725) och att beslutsfattarna saknat behörighet att fatta det överklagade beslutet.

Pandemin och smittspridningen av covid-19 pågår fortfarande och trafiknämnden behöver därför ta ställning till hur frågan om framsättesplacering fortsatt ska hanteras. Omkring 500 resenärer är beviljade framsättesplacering.

Rättsliga utgångspunkter

En individuell prövning i det enskilda fallet måste göras innan det är möjligt att besluta om ändring av villkor.

I 12 § andra stycket lagen (1997:736) om färdtjänst anges att föreskrifter och villkor får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det. En motsvarande bestämmelse finns i 9 § andra stycket lagen (1997:735) om riksfärdtjänst. Sådana föreskrifter och villkor kan ändras utan att tillstånd till färdtjänst eller riksfärdtjänst återkallas.

Av 37 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att en myndighet får ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning.

Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får dock ändras till den enskildes nackdel bara om

1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas,
2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller
3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Trafiknämnden har inte delegerat beslutanderätten att ändra föreskrifter och villkor enligt lagen om färdtjänst och lagen om riksfärdtjänst. Inte heller har trafiknämnden delegerat beslutanderätten att ändra beslut enligt 37 § förvaltningslagen. Om förvaltningens tjänstemän ska vara behöriga att besluta om ändring av villkor avseende framsättesplacering behöver således trafiknämnden besluta om delegation i enlighet med förvaltningens förslag.

Förvaltningens bedömning

Pandemin och smittspridningen av covid-19 är ett sådant ändrat förhållande som innebär att det finns anledning att ompröva villkor avseende framsättesplacering vid resor med färdtjänst och riksfärdtjänst. Förvaltningen bedömer, främst på grund av trafiksäkerhetsskäl, att det inte är möjligt att mellan framsäten vidta säkerhetshöjande åtgärder i form av skyddsbarriärer/skyddsutrustning för att förhindra smittspridning vid framsättesplacering.

Nämnden bör fatta det principiella beslutet att villkor om framsättesplacering behöver omprövas utifrån de ändrade förhållanden som pandemin och smittspridning avseende covid-19 innebär. Innan beslut om ändring av villkor kan fattas behöver individuella prövningar göras i varje enskilt fall. För en mer effektiv och snabbare handläggning av omkring 500 ärenden bör trafiknämnden samtidigt delegera själva beslutanderätten till trafikdirektören med rätt att vidaredelegera denna.

Peter Norling och Patricia Anselmo Kristina Lindfors

Avdelningschef; TF avdelningschef Trafikdirektör